

[Ch. Petersen.]

til deres Organisation, uden Hensyn til de Partier, som har været deres Talsmænd her i Rigsdagen, og tillige uden Hensyn til de Lejere, som er prisgivet deres Forgodtbefindende, og hvem de i ikke ringe Grad lever af.

Vi ved alle, at der siden Huslejelovens Ophør har fundet Lejeforhøjelser Sted, som siger Sparto til, hvad man havde tænkt sig Muligheden af. Gennemsnitsprocenten 16,5 dækker over Lejeforhøjelser paa indtil et halvt Hundrede Procent, ja, Lejeforeningerne paastaar endnu mere, og Opsigelsen falder omgaaende, saafremt Lejeren tillader sig at mukke. Jeg kender Eksempler paa, at Lejere, der havde faaet 30 pCt. Lejepaalæg, og som beredvilligt gik ind herpaa, men blot ikke vilde betale Forhøjelsen fra et tidligere Tidspunkt end det, paa hvilket Forhøjelsen ifølge den gældende Kontrakt kunde træde i Kraft — Lejeforhøjelsen var nemlig forlangt at skulle træde i Kraft ca. 4 Maaneder tidligere, end Kontrakten tillod — øjeblikkelig modtog en Opsigelse til Fraflytning. Og det skete, efter at de paagældende havde boet i Ejendommen henimod en Snes Aar. I de Tilfælde, jeg sigter til, drejede det sig ikke om en enkelt hensynsløs Grundejer, nej, det drejede sig om et stort, privatkapitalistisk Boligselskab, der fandt en saadan Adfærd værende i den skønneste Orden. Som Forholdene ligger, har Lejerne ingen Beskyttelse: enten betaler man den krævede Lejeforhøjelse, eller man bliver sagt op. Da Lejestigningen imidlertid er almindelig over hele Linien, vil man heller ikke kunne undgaa den andetsteds, om man da er saa heldig at finde en anden, passende Bolig. Det er lige saa sikkert som Flytningsomkostningerne og hvad dermed følger. Der er altsaa ingen Vej udenom, man maa gaa ind paa de stillede Krav.

Nu er det muligt — det gøres i hvert Fald gældende — at Forholdene er mindre ondartede i Købstæderne, end de er her i København, men alligevel er en Huslejelov med Bestemmelser som dem, de foreliggende Forslag indeholder, paakrævet for hele Landet. Naturligvis bør Lejerne i Provinsen ikke stilles ringere, end Hovedstadsbefolkningen vil blive stillet, naar disse Love er blevet gennemført.

Jeg finder det ogsaa velbegrunnet, at der nu indføres betydelig flere Flyttedage. De Ulemper, som de to aarlige Flyttedage har medført baade med Hensyn til at faa Istandsættelsesarbejder udført og med at skaffe Flyttefolk til at besøge de mange

Flytninger, der fandt Sted paa samme Tid, er saa velkendte, at jeg ikke skal opholde mig yderligere derved.

Bestemmelsen i § 27 om de Tilfælde, hvor en Udlejer betinger sig eller oppebærer Leje, som staar i Misforhold til det lejedes Værdi, er i høj Grad paakrævet og gaar ingenlunde Grundejerns berettigede Interesser for nær. Jeg finder det særdeles praktisk, at alle Retssager om Ejer- eller Lejerforhold i Hovedstaden kan forelægges en Voldgiftsret, forinden de henvises til retslig Afgørelse ved en almindelig Domstol; jeg tror, at et stort Antal Sager vil kunne bringes i Orden ved Voldgiftsretten ved Forlig eller paa anden Maade, hvilket absolut er en stor Fordel. Det samme gælder den Bestemmelse, at Grundejerne og Lejerne ved den Samensætning, som Voldgiftsretten ifølge § 76 vil faa, kan blive direkte repræsenteret i Retten, og dermed vil kunne tilføre denne den Sagkundskab, som de raader over.

Med Hensyn til Lovforslaget om Beskyttelse af Erhvervsvirksomheder i lejet Ejendom skal jeg gøre nogle enkelte Bemærkninger. Det fremgaar af § 1, at den, der driver en Erhvervsvirksomhed eller en Forretningsvirksomhed i lejet Ejendom, og for hvem Virksomhedens Forbliven i denne Ejendom er af væsentlig Betydning og Værdi, har Krav paa Beskyttelse efter de Regler, som er fastsat i Lovforslagets enkelte Paragraffer. Det er dog en Betingelse, at Ejendommen er beliggende i Hovedstadskommunerne eller i en Købstadkommune med mere end 15 000 Indbyggere, men Indenrigsministeren kan, dersom vedkommende Kommunalbestyrelse indstiller det, bestemme, at Lovens Regler tillige skal gælde i mindre Købstadkommuner eller bymæssige Bebyggelser end de nævnte.

Der kan næppe være Tvivl om, at det er paa sin Plads at tilvejebringe en særlig Beskyttelse for Lejere af Lokaler, som benyttes til Erhvervsvirksomhed. Naar en Mand ved sit Arbejde har skaffet sig en Kundekreds paa det bestemte Sted, hvor hans Forretning er beliggende, maa det siges at være urimeligt, at de Værdier, han paa den Maade har skabt, skal kunne fratages ham, hvis f. Eks. en anden Person byder Husejeren en større Lejeafgift, eller hvis Værten selv ønsker at overtage Forretningen, hvad der kan være begrundet i, at han derved straks kan opnaa en fast Kundekreds, altsaa gratis overtage den Værdi, en anden Mand ved sit Arbejde har skabt. Der er dog ogsaa mange andre Forhold, som kan give Anledning til, at en Forret-